

Årsmelding for 2020 vedtatt 20.04.2021

Hvaler Kulturvernforening med høy aktivitet også i corona-året

To av til sammen fem tårn ble utbedret i 2020

Oppstart på prosjekt Hvalerskøyta

Sesongen i Brottet ble delvis ødelagt av pandemien og dårlig vær

Våre fire kystledhytter fikk en knallsesong i 2020

Arkimedesskruen er ferdig produsert

Oppstart på prosjektet «Stenhoggerminner»

Valgkomiteens forslag til styre i Hvaler Kulturvernforening (Hkvf) for 2020 ble enstemmig vedtatt på årsmøtet som først ble avholdt 29. september grunnet pandemien.

Verv	Navn	For antall år	Funksjonstid
Leder	Paul Henriksen	1 (gjenvalg)	1
Styremedlem/sekretær	Anne-Lise Eriksen	2 (gjenvalg)	2
Styremedlem	Kjell Ole Brobakken	2	1
Styremedlem	Heidi Opsahl Olsen	2 (gjenvalg)	2
Styremedlem	Gunn Hedberg	2	1
Styremedlem	Kirsti Knudsen	2 (ny)	1
Styremedlem	Ellen Enger	2	2
1. varamedlem	Anne-Lill Adamsen Reff	2 (ny)	2
2. varamedlem	Mona Friberg	2	1

1. Styrets arbeid i 2020

Det er avholdt 6 styremøter, hvorav et av disse på teams. Det er også avholdt et arbeidsmøte i samarbeid med representanter for dugnadsgruppa på kystmuseet vedr. behov for justeringer i reguleringsplanen for området. Avdelingsdirektør Gaute Jacobsen i Østfoldmuseene har deltatt på flere av styremøtene.

I samarbeid med dugnadsgruppa på kystmuseet og representanter for kommunen (ordfører Mona Vauger og varaordfører Hans Herman Utgård) er det gjennomført en befaringsreise for å se på alternative traséer for å lette den fysiske avstanden mellom Kystmuseet og Brottet Kystkultursenter.

Hans Petter Thøgersen deltok på vegne av Brottet Kultur (består av Kulturværste AS, Brottungær og Hkvf) for å orientere om sesongen 2020 og alternative planer for sesongen 2021.

Styret har for øvrig blitt holdt orientert om:

1. Det administrative arbeidet knyttet til økonomi, søknader/rapportering, forsikringsportefølje, møter med samarbeidspartnere og oppfølging av dugnadene.
2. Gjennomføringen av årets reduserte sesong i Brottet
3. Fremdriften i prosjektene knyttet til arbeidet med tårn i Brottet, Stenhoggerminner (maskinhuset og smia), oppgradering av kiosken, kystledhyttene og Hvalerskøyta

2. Spesielt å merke seg fra driftsåret 2020

2.1. Kystledhyttene

I driftsåret 2019 ble Gamle Brekke skole satt i drift som kystledhytte i begynnelsen av mai. Sesongen 2020 var derfor den første sesongen da alle hyttene skulle starte opp fra dag en i begynnelsen av påsken. Nedstengingen av Norge 12. mars gjorde imidlertid sitt til at sesongen kom i gang først i mai etter runder med avklaringer bl.a. med kommunelegen. Det som på vårparten så ut til å bli en svært dårlig sesong, ble på grunn av manglende muligheter til å reise utenlands, og med det oppfordring til å reise i Norge, snudd til en knallsesong med høye besøkstall (rundt 100 døgn på hver av de fire hyttene). Når Oslofjordens Friluftsråd i tillegg hevet foreningens andel av utleieprisen fra 60% av hver døgnpris til 80%, så ble vår netto inntekt på hyttene på hele kr 385.000,-, et svært viktig tilskudd for inndekning av driftskostnadene og som egenandeler ved søknader om midler til prosjektene.

Med støtte fra OF er det kjøpt inn diverse til de tre hyttene ved Brottet: utemøbler, to griller, maling, diverse servise, madrasser, parasoller etc.

På forespørsel fra OF ble sesongen forlenget med en måned (november) i 2020 for de tre hyttene ved Brottet. For sesongen 2021 vil dette blir gjennomført for alle fire hyttene.

2.2. Spesielt om Brekke skole

Erfaringene med bruk av gamle Brekke skole som kystledhyttene er meget gode. I sesongen 2020 er området rundt huset ytterligere opparbeidet bl.a. gjennom et samarbeid med Hvaler Hagelag som har kommet med innspill til valg av planter og design av hagen. Med støtte fra OF er det kjøpt inn en ny gressklipper, i tillegg til at det er reist et sykkelkur med plass til seks sykler for dem som leier stedet. Med støtte, også det fra OF, er sørveggen malt.

Så langt er 1. etasje tatt i bruk (kystled), mens det gjenstår noe arbeid i 2. etasje for også å kunne leie denne ut til diverse formål, hovedsakelig for mindre møtevirksomhet. Dette er et forhold som husstyret under ledelse av Kjell Ole Brobakken jobber med.

2.3. Brottet amfi og Amfigrotta

Utvikling av infrastrukturen i Brottet amfi

Brottet amfi har fem tårn for lyd og lyssetting. Disse preges nå av tiden tann og manglende sikring. Med støtte bl.a. fra Sparebank 1-stiftelsen, spillemidler via fylkeskommunen, egne midler og stor dugnadsinnsats har vi startet et omfattende arbeid for å utbedre og sikre disse tårnene med låsbare dører. I 2020 ble to tårn rehabilitert. Arbeidet avsluttes 2021.

Med grønt lys fra Hvaler kommune startet arbeidet med å bygge en takterrasse over Amfigrotta. Denne er ferdigstilt og gitt navnet **Amfiterrassen**.

Arrangementer og utleie

Nedstengningen i mars satte sitt store preg på programmet i Brottet og Amfigrotta. Som i 2019, skulle Hkvf vært medprodusent, i 2020 for en oppsetting om loshistorien kalt «Lysglimt i mørke» med Bjørn Skagestad i hovedrollen. Av smittevern hensyn ble de seks planlagte forestillingene avlyst.

Som alternativ til den avlyste forestillingsrekken ble det gjennomført en streamet konsert med innslag fra tidligere oppsettinger i Brottet.

I Amfigrotta var det planlagt flere konfirmasjoner, et bryllup, barnedåp og en rekke private arrangementer for øvrig. Det meste av dette måtte avlyses, noe som i første omgang førte til et stort bortfall av inntekter. Dette ble imidlertid delvis kompensert av kulturdepartementet.

Det som imidlertid ble en gladhistorie selv om regnet «bøttet ned» var gjennomføringen av familiedagen i juli. På tross av striregn møtte flere hundre voksne og barn opp til møte med stolte skuter ved Nordgårdsbrygga og musikk- og teaterinnslag i Brottet.

2.4. Hvalerskøyta

2020 var året da vi for alvor startet arbeidet med prosjekt «Hvalerskøyta», et stort tredelt prosjekt:

- Oppføring av et båthus/formidlingssenter på 120 kvm – **Status: bygget er under tak**
- Restaurering av Hvalerskøyta «Skarven» fra 1880 – **Status: Skarven er løftet inn i båthuset for restaurering med tanke på sjøsetting 2021**
- Bygging av losskøyte anno 1860 – **Status: Treet som skal utgjøre bunnstokken er foreløpig lagret på Maritime Center. Hvalerskøyta er gitt navnet «Arnt Otto» - se under.** Arbeidet med dette prosjektet skjer i nært samarbeid med, og under ledelse av, Maritime Center i Fredrikstad

2.5. Oppstart prosjekt «Stenhoggerminner»

Innenfor området Brottet Kystkultursenter finnes det både bygninger, gamle stenbrudd og redskaper som forteller om den eneste industrihistoriske perioden på Hvaler fra ca. 1890 til 1970. Dette er kulturminner som etter forvaltningsavtalen mellom Hkvf og Østfoldmuseene skal ivaretas av sist nevnte, men som kulturvernforeningen har tatt ansvaret for grunnet manglende ressurser og oppfølging fra museets side. Hkvf har innhentet økonomisk støtte fra kulturvernmyndighetene, Viken fylkeskommune ved avd. kulturarv og UNI-stiftelsen til prosjektet totalt ca kr 120.000,-. Arbeidet på smia og maskinhuset kom godt i gang høsten 2020

2.6. Renovering av kiosken

Kiosken som først og fremst betjener publikum til forestillingene i Brottet har i flere år nå vært i behov både av intern renovering og nye og mer driftssikre luker. Dette arbeidet har nå kommet meget godt i gang og vil bli ferdigstilt våren 2021. Nye skyvbare luker er montert, det er lagt nytt gulvbelegg, nye benker er montert og takplater har kommet på plass.

Styret i Hkvf har besluttet at det fra sesongen 2021 skal åpnes drift av «kiosken» i sommerukene også ut over de dagene det er forestillinger etc i Brottet.

2.7. Samarbeid med Hvaler kommune

I 2020 har dette samarbeidet bestått i følgende:

- **Arkimedesskruen og fugletårn i Arekilen.** Arbeidet med Arkimesskruen ble avsluttet i verkstedet til Petter Wistner og »skruen» ble fraktet til Arekilen der den ligger i påvente tele for å bli satt på plass. I tillegg er det gjennomført søknadsrunder og Vippsaksjon som har resultert i fullfinansiering av et **fugletårn** ved skruen. Dette vil bli reist i 2021.
- **Oppgradering av informasjonstavler på Rødshuet.** Dette er et samarbeid med Hvaler kunstforening som avsluttes i 2021.
- **Oppstart arbeidet med kyststitrase til Stolen på Vesterøy** der fregatten Lossen forliste julaften i 1717. Arbeidet avsluttes 2021
- **Oppstart arbeidet med en informasjonstavle om forfatteren Johan Borgen på Akerøya.** Dette er et samarbeid med tidligere distriktssjef i NRK Jørn Enger. Avsluttes 2021

2.8. Samarbeid med Kystmuseet Hvaler

Gjennom mange år har Hkvf samarbeidet med kystmuseet om byggedagen pinseaften og julemarkedet første lørdag i advent. Begge disse arrangementene måtte dessverre avlyses i 2020. I 2020 har vi for øvrig hatt noe samarbeid på dugnadssiden, samt at vi jobber sammen om legge til rette for en ny trasé mellom kystmuseet og Brottet Kystkultursenter. Potensialet for et utvidet samarbeid er så avgjort til stede.

2.9. Medlemssituasjonen

Hkvf har ved årsskiftet ca 250 medlemmer fordelt på rundt 60% individuelle medlemskap (kr 300,-) og 40% som har tegnet seg med familiemedlemskap (kr 400,-). I kategorien organisasjoner, er det to foreninger som har tegnet seg for slikt medlemskap (kr 500/1000,- avhengig av medlemstall). Styret er av den formening at det bør være et potensial for å øke medlemstallet, Dette vil bli en sak å jobbe med i jubileumsåret 2021.

3. Frivilligheten

I Brottet Kystkultursenter

Som i tidligere år har den frivillige innsatsen knyttet til kulturvernforeningens mange prosjekter vært en bærebjelke også i 2020. Det vi i tillegg kan glede oss over i corona-året, er at antallet dugnadsarbeidere har økt. Da snakker vi om fire «prosjektområder» innenfor Brottet Kystkultursenter, på Brekke skole og i Arekilen. Til sammen tilsier det rundt 25 dugnadsarbeidere, nærmere en dobling siden i fjor. Gruppen i Brottet, den største av gruppene, kommer vanligvis sammen på mandags formiddag, men «sper» ikke sjelden på med innsats også ut over dette.

På Kystmuseet (Nordgården)

Også på kystmuseet har det de siste 3 – 4 årene vokst fram en meget aktiv dugnadsgruppe, pr i dag med 14 medlemmer som samles hver onsdag. Dugnadsgruppa har både gjennomført et stort skjøtsels- og vedlikeholdsarbeid, og har i 2020, med økonomisk støtte fra Østfoldmuseene, startet arbeidet med å sette i stand båthusene for en bedre forvaltning av den verdifulle båtporteføljen som museet rår over.

Ved inngangen til 2021 er det rundt regnet 50 personer som er aktivt med i dugnadsarbeidet. I tillegg til ovennevnte grupper er da medregnet de som administrerer virksomheten samt de som fører tilsyn og har vedlikeholdsoppgaver knyttet til kystledhyttene. Tar vi de mange som også stiller opp til mer kortvarig innsats rundt forestillinger og arrangementer i Brottet, ligger antallet rundt 80 personer.

I tillegg til at dugnadsarbeidet er et viktig grunnlag for søknader om økonomisk støtte, så bidrar disse gruppene til trivsel og god folkehelse. Går vi ut fra et nøkternt årlig anslag på 5000 dugnadstimer, og med kr 250,- som er myndighetenes «timepris» på frivillig arbeid, snakker vi om en arbeidsverdi på kr 1.250.000,-

Rundt 40 personer jobber dugnad «året rundt» i området ved Brottet og på Kystmuseet. I tillegg kommer de som er med å ta vare på gamle Brekke skole og står for prosjekter i Arekilen

4. Takk til støttespillere og samarbeidspartnere

Innvilgende søknader/gaver 2020

Donor	Søknadsbeløp	Bevilget/gave	Formål
DNB-stiftelsen	2,6 mill	600.000,- over tre år	Hvalerskøyta
Hvaler Kommune	150.000,-	150.000 omdisponert 100.000 Bevilget budsjett 2021	Hvalerskøyta
Borg Havn		10.000,-	Hvalerskøyta
Østfold Historielag		10.000,-	Hvalerskøyta
Viken fylkeskommune	80.000,-	80.000,-	Utbedring av tre tårn i Brottet
Viken fylkeskommune	40.000,-	25.750,-	Maskinhuset
Kulturminnefondet	80.000,-	65.000,-	Srnia og maskinhuset
UNI-stiftelsen	37.000,-	30.000,-	El-arbeid maskinhuset
OF	25.000,-	25.000,-	Kystledhyttene
Sparebank 1- stiftelsen	155.000,-	155.000,-	Tårn i Arekilen
Lions julelotteri	25.000,-	25.000,-	Tårn i Arekilen
Hvaler Hytteforening	uspesifisert	20.000,-	Tårn i Arekilen
VIUNO		10.000,-	Tårn i Arekilen
Østfold Ornitologiske forening		10.000,-	Tårn i Arekilen
Gaver private givere		130.000,-	Tårn i Arekilen
NIPAS	uspesifisert	Oppføring av sjøbu	DS Hvaler
Totalt bevilget samt gaver 2020		1.435.750,-	

2. Informasjon og markedsføring

Hvaler Kulturvernforening legger vekt på aktiv markedsføring og informasjon både om det løpende dugnadsarbeidet, om enkelte prosjekter og om historiske og kulturhistoriske temaer. I tillegg til vår facebook-side og hjemmeside, er kulturvernforeningen velkommen med stoff både i menighetsbladet og Hvaler-Nytt, bladet til Hvaler Hytteforening. Foreningens arbeid har også vært gjenstand for artikler både i Fredriksstad Blad og Dagsavisen/Demokraten.

Hvaler Kulturvernforening har stor oppmerksomhet på sosiale medier, noe vi ser på som svært viktig. Statistikk for hjemmesiden www.hvalerkulturvernforening.no viser at i 2020 var mer 200 personer inne på siden HVER DAG og gjorde totalt rundt 76000 søk. Samtidig er det verdt å merke seg at vi nå har passert 1920 følgere på facebook. Dette er en økning på rundt 600 de to siste årene. Med en slik oppmerksomhet bør vi kunne nå 2000 i et år da Hvaler Kulturvernforening kan feire 50 års jubileum

5. Avskjed med Arnt Otto Arntsen

24. juni mottok vi med stor sorg beskjeden om at vår gode venn og styrekollega Arnt Otto Arntsen var død. Dødsfallet kom som et sjokk da flere av oss var i kontakt med Arnt Otto dagen før hjertet stoppet, og alt virket normalt. Med Arnt Ottos bortgang har vi mistet en kunnskapsrik og kjær venn og en stor ressurs for det kystkulturelle arbeidet gjennom flere ti-år. I tillegg til å være styremedlem i rundt 20 år, ledet han det omfattende dugnadsarbeidet på kystmuseet.

Den gripende, men samtidig varme bisettelsen, fant sted i Brottet amfi. Kulturvernforeningen hedrer Arnt Ottos minne gjennom å gi den nye skøyta hans navn (se pkt 2.4. over).

1. Gaver og sponsorstøtte

Som i tidligere år har kulturvernforeningen mottatt støtte fra en rekke instanser både private og offentlige – se total oversikt. I tillegg er vi innvilget gode rabatter fra næringslivet på Hvaler. Her vil vi spesielt få takke Bademiljø ved/Rune Svennes, Byggern Hvaler ved Hans Petter Delås, Al-Elektriske ved Jarle Larsen og Hvaler Regnskap AS ved Unni Lorentzen.

En spesiell takk for både støtte og samarbeid vil vi rette til Hvaler kommune ved Thomas og Eli i kulturavdelingen, til næringssjef Bjørn Winther Johansen og ordfører Mona Vauger.